

November 19, 1987
**Report of Gen. G. Shopov at the Multilateral
Meeting in Varna on the Issues of the Struggle
Against Terrorism**

Citation:

"Report of Gen. G. Shopov at the Multilateral Meeting in Varna on the Issues of the Struggle Against Terrorism", November 19, 1987, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 1, Record 11a, File 342. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://digitalarchive.umd.edu/document/110671>

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

СПУЖБА
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"

СТРОГО СЕКРЕТНО!

РАЗПОВЕРЕНО

МИНИСТЕРСТВО № 1165

на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ 28.05.2004г.

ДО

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ
ОПЕРАТИВНИ, СОФИЙСКОТО ГРАДСКО
И ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

реш № Н 60-1058
15.12.1987 год.

СОФИЯ

Изпращаме Ви докладите на съветската и българската делегации, пред състоялото се във Варна от 21.11. до 27.11. 1987 г. многостранно съвещание на братските органи от социалистическите страни по проблемите на борбата с тероризма.

Съветският доклад бе изнесен от ръководителя на делегацията първия заместник председател на КГБ на СССР – армейски генерал Ф.Д. Бобков, а българският от първия заместник-министър на вътрешните работи – генерал-полковник Григор Шопов.

Другарят министър разпореди докладите да се изучат от целия личен състав по ДС.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Вх. БО-№ 2867. екз. №

Вх. № 25684. екз. №

НАЧАЛНИК НА ЦИОУ – МВР

ген.-лейтенант:

(В. Георгиев)

Отп. в 1 екз.

изпъл.: Печов

нап.: Томова- 2370

Размн. в 50 екз.

Доказано в Змз

2

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР
СТО УПРАВЛЕНИЕ ДС
№ 20509 екз. № 3
... XI 1987 19__ г.
София

Д О К Л А Д

25684 14.12.87

ОТНОСНО: Борбата на органите на ДС
на НРБ срещу терора.

ДРУГАРИ,

Позволете ми от името на Ръководството и личния състав на Министерството на вътрешните работи на НРБ още веднъж да Ви приветствувам на българска земя. Считаме, че организирането на настоящото съвещание е в пълно съответствие с решенията на последните конгреси на нашите партии за всестранно задълбочаване и развитие на братските връзки и взаимоотношенията между страните от социалистическата общност за по-нататъшно задълбочаване на интеграцията във всички сфери на общественно-политическия и икономически живот, включително и в сферата на борбата за гарантиране сигурност на нашите страни и народи.

В своето встъпително слово пред XIII конгрес Генералният секретар на БКП заяви: "Пълнокръвните и плодотворни връзки между социалистическите държави са извънредно важни и нужни при сегашната напрегната международна обстановка, в борбата за отстояване на мира те са особено нужни и важни, защото пред всички нас стоят големите и сложни въпроси за интензификация и ефективност..." /Материали на XIII конгрес, Партиздат-стр. 36./

Това е основната причина за организирането и провеждането на настоящото съвещание, а не някакви изключителни обстоятелства, породени от сериозно нарастване на терористичните посегателства в социалистическите страни. Налице са, обаче, и някои тенденции за ополително-активното използване на терора от най-реакционните империалистически кръгове, в борбата им срещу страните от социалистическата общност. Това налага да обменим информация и да вземем изпреварващи мерки за недопускане на терористични действия.

През последните години международната политическа обстановка се развива под влиянието на два основни фактора:

На първо място, това е непрекъснатото утвърждаващото се в света ново политическо мислене". Без ново мислене, което се опира на съвременните реалности и на волята на народите, политиката се превръща в непредсказуема импровизация, рискована за собствената страна и за другите. Такава политика няма трайна опора", подчерта в доклада си "Октомври и преустройството" М.С. Горбачов. Под влиянието на разгърналите се на тази база мирни инициативи на СССР и останалите социалистически страни се задълбочава непрестанно общата криза на капитализма и империализма. Нов размах получават действията на миролюбивите сили, националноосвободителните и други прогресивни движения.

На второ място, това е започналия през последните години във всички страни от социалистическата общност процес на интензивно преустройство, засягащ всички сфери на обществения живот. Процесите, които сега имат място в социалистическите страни, са още едно доказателство за жизнениостта на социализма като строй, за възможността му да осигури непрекъснатото си постъпателно развитие, да даде простор за творческа изява на народа.

Посочените два фактора наложиха сериозни изменения в политическата стратегия и в тактиката на противника. По тази причина от края на седемдесетте години насам усилията му са насочени към инспириране на остри прояви на територията на самите социалистически страни, в страни от третия свят, дори и на територията на развитите капиталистически държави. С тях се цели да се аргументират крупномащабни клеветнически кампании и да се дискредитира социализма пред световната общественост, оказване върху социалистическите страни политически натиск и осъществяване намеса във вътрешните им работи. Посочените действия се разглеждат от нашите противници като средство за пряка дестабилизация, за забавяне на обновителните процеси на преустройството. В тази насока налице е непрекъснато нагаждане на действията на империалистическите държави и на специалните им служби към особеностите в развитието на съвременния свят и към действителността в страните от социалистическата общност.

През последното десетилетие ескалацията на тероризма надхвърли държавните граници и вече е трудно да се прави рязко разграничаване на международен и вътрешен тероризъм. Съвременните условия създават реална възможност терористическата активност да се зароди на едно място, да продължи на друго и да завърши на трето.

Борбата срещу тероризма е един от най-актуалните политически проблеми днес. Редица капиталистически държави станаха арена на изключителна терористическа активност. Правят се настойчиви опити за

пренасочване на терора срещу реалния социализъм, срещу комунистическите партии, националноосвободителните и други прогресивни движения. Сега терористично-диверсионните действия и обвиненията в тероризъм се издигат от най-реакционните кръгове на Запад /включително с благословията на някои управляващи екипи/ до равнището на фактор в съвременните политически междудържавни отношения.

Като резултат от това, в оперативната обстановка по терор настъпиха съществени изменения.

Първо, очертава се тенденция за активно, дългосрочно и многопосочно използване на терора от страна на най-реакционните сили. Водеща роля за осъществяване на подобен подход играят политическите кръгове на САЩ, Израел и Турция.

Наред с бруталните прояви на държавен тероризъм, като агресията срещу Либия, Ливан, Афганистан, Никарагуа, Мозамбик, Ангола, Гренада, Кипър и др., е налице участието на специалните служби на империалистическите държави в организирането на непосредствена разправа с изтъкнати прогресивни дейци. Създаден е сложен механизъм на интегриране в една политическа стратегия на откритите и брутални насилствени акции на държавно равнище, с осъществяването на отделни политически убийства и с инспириране и организиране актове на "неадресиран" терор с оглед ескалация на социалните напрежения в отделни страни и дестабилизиране на прогресивни правителства.

Второ, очертава се линия на засилващо се проникване и контрол на специалните служби на противника върху отделни терористични организации и групи: За развитието на подобна тенденция спомага и факта, че все повече терористични групи и организации изоставят лозунгите, зад които намираха политическо прикритие и се изразяват в затворени общества, готови да работят дори по системата "на поръчка". На базата на това се предприемат конкретни опити за пренасочване на техните действия към територията на социа

6

листическите държави и за използване на тези действия за раз-
гръщане на крупномащабни провокации. Сега всеки по-драстичен теро-
ристичен акт се обвързва по някакъв начин с действия на социалис-
тическите държави. След приключването на съдебния процес срещу
Антонов ние сме свидетели на ескалация на подобни необосновани об-
винения срещу социалистическите страни в тероризъм и в подкрепа на
терористични организации.

Трето, все по-осезателно се чувствува засилването на
връзките между отделните терористични организации в света. Този
процес започна в средата на седемдесетте години, но особено се
активизира през настоящото десетилетие. Това изключва възможността
ефективна борба с тероризма да се води от позициите на една отделна
взета страна, като се локализируют терористичните организации, които
могат да предприемат действия срещу нея.

Четвърто, съвременната техническа въоръженост на теро-
ристичните организации многократно усложнява воденето на борба
за защита срещу терористично-диверсионни действия. Масовото раз-
пространение на свръхсъвременно конвенционално въоръжение чрез меж-
дународните пазари за оръжие / особено в развиващите се страни/
улесни попадането му в ръцете на терористичните организации. Наред
с използването за терористични актове на леки преносими ракети
/ какъвто бе случая с атаката на префектурата на Париж и Френското
военно министерство/, не е изключено в ръцете на международните те-
рористични организации да попаднат и усъвършенствувани модели такт-
чески ядрени оръжия, образци от химическо и биологично оръжие. Все
това поставя с цялата му сериозност въпроса за т.н. ядрен тероризъм

Пето, като елемент на оперативната обстановка са и пред-
приетите през последните 2 години мерки за обединяване на усилията

на редица капиталистически държави и техните специални органи
борбата им срещу действията на международните терористични ор-
анизации.

Широко прокламираните мерки за борба с терора не могат да прикрият дълбоката противоречивост в политическата позиция на империалистическите държави по отношение на това явление. От една страна, тези мерки са плод на страха пред едно явление, което е рождба на дълбоките противоречия и на кризата в самото капиталистическо общество, явление, което вече се изплъзва из под контрола на онези, които са стимулирали развитието му, за да могат да го използват като средство. От друга страна, продължаващите опити да се използва тероризма във всичките му разновидности като средство за решаване на политически задачи свидетелствува за нежелание на империалистическите държави да се откажат от политическите дизиденти, които терористичните действия могат да им донесат в един или друг район на света.

По тези причини и мерките за обединяване усилията на отделните капиталистически държави носят белега на дълбока вътрешна противоречивост.

Наред с очертаните общи тенденции в развитието на тероризма са налице и редица особености на обстановката по линия на терора в НРБ. Разрастващата се терористична вълна от началото на 80-те години засегна непосредствено и НРБ и нейните представителства зад граница.

През 1982 година в НРБ бе убит служителят на турското консулство в гр. Бургас Бора Свелкан. Предприети бяха опити за взривяване на някои представителства на авиокомпания "Балкан" в Западна Европа. Отправени бяха множество остри закани за терористични акции срещу български представителства зад граница, срещу български граждани и за отвлечане и унищожаване на наши транспорт-

върху мислите, чувствата и поведението на отделни групи българи – мюсюлмани не са за подценяване. Не бяха малко и случаите, когато отделни лица се ориентираха към извършването на тежки противодържавни престъпления – шпионаж, бягства и незавръщанства, актове на противодържавна агитация и пропаганда и др.

Възприетата от Турция стратегия за използване на българите – мюсюлмани като "пета" колона в страната ни, създава и определени военно – политически аспекти на проблема.

Всички проблеми, възникнали като резултат от опитите на Турските управляващи кръгове да манипулират българите – мюсюлмани, се оказаха пречка по пътя на социалистическото изграждане на страната ни. Това наложи да се търсят по – ефективни пътища за преодоляване на псевдоетническото разделение .

Междувременно от края на 50 – те години насам сред значителни части от това население спонтанно се формираха редица инициативи свидетелстващи за процес на патриотично осъзнаване, за осмисляне и възприемане на българския родов корен. Това създаваше условия за ускоряване процесът на формиране на единна българска социалистическа нация. Партията и социалистическата държава подкрепи спонтанните патриотични инициативи на българите – мюсюлмани, които в редица случаи се изразяваха и в замяна на арабско – турските имена с славянски – български имена. Възстановяването на българските имена бе в пълно съответствие с историческата истина за произхода на българите – мюсюлмани. Чрез този акт бяха пресечени завинаги аспирациите на буржоазна Турция и възможностите ѝ за политически спекулации с това население. Процесът на национално осъзнаване за нас е необратим.

Това становище на социалистическа България официално бе доведено до знанието на Турция и на другите заинтересовани страни.

След 1980 година значително нараснаха опитите за отвлечане на български въздухоплавателни средства. От всичко девет случая – седем бяха насочени към въоръжено завладяване на самолети във въздуха. В шест случая извършителите бяха български граждани, подтикнати от авантюристични подбуди и вредното идеологическо въздействие на вражеската пропаганда.

От много години насам отново се сблъскахме с актове на диверсия, случаи на опожаряване, унищожаване или повреждане на социалистическа собственост. Отправени бяха и някои анонимни заплахи и закани за терор и взривяване на влакове, самолети, аерогари, авто- и жп. гари, пристанища и др.

В опитите си да се снабдят със средства за терористично-диверсионни действия, враждебно-престъпните елементи се насочиха към предприятия, използващи взривни материали. В отделни случаи се предприеха опити за изнасянето им и от военни обекти.

От 1984 година насам органите на ДС разкриха и обезвредиха няколко нелегални групи и организации от средите на българите-мюсюлмани. В болшинството от случаите терорът и диверсията присъствуваха като програмни задачи на дейността им. Някои от тях предприеха и конкретни действия за снабдяване с оръжие, боеприпаси и взривни материали. В повечето от разкритите случаи създадените нелегални групи и организации са установили чрез временно пребиваващи чужденци, служители на посолството или консулствата, връзки с изселнически организации и чрез тях с МИТ.

В последните три години за първи път своята четиридесет годишна история НР България и нейните органи за сигурност се сблъскаха с актове на "неадресиран" терор чрез поставяне на самоделни взривни устройства с часовников механизъм на обществени места.

На 30 август 1984 година бяха извършени два брутални акта на терор. Възпламенени бяха самоделни взривни устройства с часовников механизъм в чакалнята на гара Пловдив и на паркинга пред аеро-

гара Варна.

На 09.03. 1985 година бяхме изправени отново пред едновременното възпламеняване на взривни устройства с часовников механизъм на две различни места. При единия случай експлозията стана в купе за майки с деца на бърз влак, пътуващ от гр. Бургас за гр. София / в района на гара Буново/. По същото време експлозия стана във фойето на сладкарницата на хотел "Сливен" в гр. Сливен.

При терористичните актове в Пловдив, Варна, Сливен и на гара Буново загинаха 3 и бяха ранени 41 граждани, нанесени бяха сериозни материални щети. През м.юни 1985 година бе възпламенено самоделно взривно устройство с часовников механизъм в гр. Кърджали в близост до спортна площадка по време на естраден концерт. Една година по-късно, на 31.07. 1986 година, бе открито невъзпламенено взривно устройство с часовников механизъм на големия плаж на ТК "Дружба"-Варна.

Анализът на данните показва, че като правило извършителите наред с убийството на невинни граждани и създаване на смут и страхова психоза, преследваха и унищожаването на определени материални ценности. Оказа се, че терорът и диверсията се реализират в единен подривен комплекс. Това наложи, независимо от съществуването на самостоятелни правни квалификации, да се възприеме в оперативната практика условен термин "Терористично-диверсионна дейност".

Оценявайки високата степен на обществена опасност на терористично-диверсионните действия и опитите на противниковите специални служби да насочат международни терористични организации към страните от социалистическата общност, Ръководството на МВР в НР България още през 1982 година взе мерки за изграждане на стройна организация за борба с терора, като за целта създаде необходимата нормативна база. Дадени бяха съответните указания за активизиране работата на ПГУ. Във Второ главно управление бе създаден отдел

се достигна, работата на Щаба и на работните групи по отделните версии към него потвърди правилността на възприетия подход в организацията на работата и създаде, посредством натрупания опит, предпоставки за изграждане на още по-ефективна система на издирвателната дейност.

В резултат на това в края на 1985 година бе изготвен нов нормативен документ за борба с терора, който бе подписан през м. юни 1986 година. В него отново бе акцентирано, че борбата с терора е първостепенна политическа и служебна задача на целия личен състав на органите на Министерството на вътрешните работи. В Шесто управление -ДС бе създадено Направление "Терор" - звено междинно по структура и функции между отдел и Управление. На това звено бяха възложени задачи да координира цялостната работа по терора, да оказва методическа помощ и само да поема изпълнението на най-отговорните действия. Съгласно новата заповед, в Направление "Т" се концентрираше цялата налична информация по линията. Въведен бе единен регистър на сигналите и водените дела с окраска "терор". Работата по най-важните от тях бе на непосредствен контрол в Направлението. За интегриране усилията на всички поделения, осъществяване на съдържателен контрол за преодоляване на тясно-ведомствени интереси, които пречеха за изграждането на единен издирвателен процес, бе сформиран и Координационен съвет по борба с терора, под ръководството на Началника на Направление "Т". Като членове на Съвета са включени заместник началници на Централните оперативни поделения, ГСУ и ДМ.

В съответствие с изискванията на новата заповед чувствително бяха подсилени звената, водещи борба с терора в ПГУ, ВГУ, ГСУ, ДМ и в териториалните поделения. Към Направление "Т" при Шесто управление-ДС бе придадено и специализирано бойно поделение в чийто задачи влиза неутрализирането на терористи на етапа на опита и извършването на терористични актове. С оглед реализирането на някои охранителни и защитни мерки от по-широк мащаб включително

подсказва, че борбата с терористично-диверсионната дейност трябва да започва с изграждането на надеждни защитни системи във всички обекти, в които се борави с подобни средства. Оказва се, че за стремежа на обектите да се снабдят с взрив и електродетонатори, независимо от мерките за конспиративност, са знаели не малък кръг от лица. Причините да не доловим тези действия на извършителите ще бъдат предмет на бъдещ сериозен анализ.

На пето място, изграждането на единен, последователен, целенасочен и системен издирвателен процес максимално ангажира усилията на целия личен състав на Министерството – и на изпълнители и на ръководители. В тази насока положителна роля изигра и факта, че органите на ДС и Народната милиция са в рамките на едно министерство.

Постигнатите резултати са плод и на действия и съдържателен контрол и помощ, осъществявани на всички равнища, включително на равнище Ръководство на Министерството на вътрешните работи.

Когато говорим за резултатите и оценяваме факторите, спомогнали за тях, особено място трябва да отделим и да дадем висока оценка на интернационалната помощ на братските органи. Ще през 1985 година след взривовете във Варна и Пловдив у нас пребивава група експерти от СССР. След взривовете през м.март 1985 година по покана на Ръководството на Министерството у нас пребиваваха групи-експерт от МДС на ГДР и от КГБ на СССР. Другарите от ГДР ни оказаха много сериозна помощ при реконструирането на веществените доказателства. Групите от СССР, освен конкретна помощ в експертната дейност по веществените доказателства, осъществиха много задълбочено изучаване на наличните материали и дадоха ценни съвети за по-целенасочено

изкореняване на международния тероризъм. Най-добре е тази работа да се съсредоточи в рамките на ООН. Според нас полезно би било да се създаде под нейна егида съд за разследване на актове на международен тероризъм".

Тази бъдеща стратегия очевидно ще наложи нови, по-действени форми на сътрудничество и между нашите органи.

Написано в 1 екз.

№ 1-Др. Министър

Доразмножено в екз.

и раздадени по списък

Изп. С. Джендов

Нап.: Е. Николова-м. № 19134

София, 19, 11. 1987 година,

фотокопие в 51 екз